

Цивилно-војна сарадња у Војсци Србије

Продужена рука оружаних снага

Иако је цивилно-војна сарадња у Војсци Србије релативно нова тема, од кад постоји војска, ту је и њена комуникација с цивилним актерима. Та функција је, како се чини, данас посебно актуелна, јер се савремене војне операције, и на међународном и на националном нивоу, неминовно изводе уз велико присуство цивилних учесника. Искораком наше војске у међународну безбедносну заједницу, наметнула се потреба да се искуства из области цивилно-војне сарадње озбиљније примене и уврсте у националну доктрину цивилно-војне сарадње Војске Србије, имајући у виду околности и њене потребе. Према речима начелника Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба пуковника Звонимира Пешића реч је о најмањој функцији устројеној 2007. године.

Усаглашавање циљева

– У зони извођења војних дејстава, у модерном свету, свакодневно суделују становништво, органи власти, различити привредни субјекти, владе и невладине организације међународног и националног карактера, па и религијске организације и групе. Запостављање њихових интереса може да угрози, па чак и да доведе у питање изводљивост војних операција, а на међународном плану и да компромитује земљу из које потичу војне снаге. Због тога, оне све више морају да узимају у обзир потребе цивилних

Подршка цивилном окружењу ангажовањем војних капацитета и способности, сарадња и координација с цивилним актерима ради подршке, те повећање угледа Војске Србије у земљи и у свету, ангажовањем у мировним операцијама, основни су циљеви цивилно-војне сарадње у нашој војсци, али и у осталим савременим армијама

актера и да усаглашавају заједничке циљеве у зони одговорности или зони извођења операције – истиче пуковник Пешић, додајући да се достизање заједничких циљева најефикасније реализује сарадњом.

Према његовим речима, управо таквим пословима координације међусобних циљева и активности, како би се обезбедили услови за реализацију војних активности у одређеном цивилном окружењу и задовољиле потребе или решили проблеми цивила

који могу утицати на извршење мисије јединице, бави се цивилно-војна сарадња.

– Неопходно је нагласити да та функција није устројена ради решавања проблема цивила, већ је њена улога превасходно да подржи команданта у доношењу најцелисходније одлуке, да у цивилном окружењу реализује мисију уз минимално ангажовање војних капацитета за потребе решавања проблема цивилних актерa – објашњава пуковник Пешић.

Када је реч о Војсци Србије, у зони одговорности јединице, официри задужени за цивилно-војну сарадњу разговарају са становништвом, сагледавају њихове проблеме или захтеве и заједно разматрају потенцијална решења. Када се размотре све околности, уз одлуку

Лекари у селу
Зайадни Мојстир

команданта јединице, прелази се са речи на дела. Савремена функција цивилно-војне сарадње надоместила је неке од служби у војсци на овим просторима. Раније су се пословима сарадње са цивилима делимично бавили помоћни команданата за политички рад, а на нивоу Министарства одбране, до недавно, Управа за ванредне ситуације која је сада у саставу Министарства унутрашњих послова.

Пуковник Пешић посебно истиче да је устројавањем функције цивилно-војне сарадње у Војсци Србије, она постала интероперабилна са савременим армијама, о чему сведоче учешће у међународним вежбама и успех у Мировној операцији UNIFIL у Либану, првој у новијој историји наше војске.

– Већ при првој ротацији, официри задужени за цивилно-војну сарадњу оцењени су као веома стручни и способним за такве послове, па им је поверена дужност да руководе пројектима цивилно-војне сарадње које финансирају Уједињене нације – објашњава пуковник Пешић и наглашава да је то велики успех и за нашу државу и војску, али и за његове колеге који се тим пословима баве протекле четири године.

Три мисије

У највећем броју земаља са развијеним системом одбране, област цивилно-војне сарадње односи се на мировне операције. Међутим, у Војсци Србије она је везана за све три мисије наше војске, што нас је сврстало међу малобројне земље које су то учиниле. Говорећи о разлозима за такво опредељење, пуковник Пешић указује да је савремена концепција цивилно-војне сарадње настала као последица све комплекснијег амбијента у коме су се изводиле мировне и остале међународне операције, посебно тамо где не функционишу цивилне институције или где не постоје одговарајуће инфраструктуре које би могле да предузму део послова за потребе цивила.

– Поједине земље, међутим, имају врло развијену сарадњу између војних и цивилних структура и на националном нивоу. Ту посебно мислим на

Канаду, Јапан, Аустрију, у чијим је доктринарним документима регулисана сарадња војске и цивилног дела друштва. Њихове доктрине биле су нам пример када смо настојали да ту област уредимо код нас, с том разликом да су у тим земљама многа питања односа војске и цивилног дела друштва јасно прецизирана законском регулативом и у најситнијим детаљима. Војни командантима у таквим условима далеко је лакше да донесу одлуке и реализују цивилно-војну сарадњу – наглашава пуковник Пешић.

Када говоримо о нашој војсци, основна визија доктринарног опреде-

у саставу Четврте бригаде у Врању, који су свакодневно у контакту са становништвом, првенствено у Копненој зони безбедности где пружају подршку мештанима у разним ситуацијама и стварају повољније услове за обострани живот и рад – каже начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу.

На добром курсу

Оцењујући тренутно стање цивилно-војне сарадње у Војсци Србије, пуковник Пешић истиче да је она још на почетку, додајући да је уз помоћ колега током протекле четири године

ЕДУКАЦИЈА КАДРА

Оспособљавање припадника наше војске из области цивилно-војне сарадње био је основ за изградњу и развој те функције. Данас се оспособљавање органа за цивилно-војну сарадњу за извршавање задатака из области цивилно-војне сарадње планира, организује и реализује током обуке и усавршавања.

– Поред обуке за органе цивилно-војне сарадње, оспособљавање изводимо са припадницима система одбране, али и са лицима ван система одбране, који могу бити ангажовани на реализацији таквих задатака, када се за то укаже потреба. Основни принцип у планирању и реализацији обуке јесте да то буде плански и организован процес стицања знања, вештина и навика, те развијања психофизичких и интелектуалних способности и моралних особина личности, које припадници органа за цивилно-војну сарадњу треба да поседују – истиче пуковник Звонимир Пешић, начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба.

љења цивилно-војне сарадње јесте да се њени капацитети развијају за све три мисије.

– Сматрамо да је то наш допринос развоју општег концепта цивилно-војне сарадње. Потврда таквог курса јесте и успешно ангажовање наших официра за везу у општинским штабовима за ванредне ситуације, у многим ванредним ситуацијама које су задесиле поједине крајеве наше земље. Ту, свакако, нисмо исцрпили све облике сарадње. Посебно смо поносни на рад старешина за цивилно-војне сарадњу

спроведена од идеје до релативно уређене функције.

– Ентузијазам и жеља за новим сазнањима, уз стално усавршавање на курсевима и семинарима у иностранству, али и применом страних искустава у нашим националним оквирима, успели смо да изградимо сопствени поглед на ту, и у савременим армијама, нову функцију. Стечена знања и вештине потврђивали смо у трећој мисији, а потврда да смо на добром путу јесте и врло успешно учешће официра за цивилно-војну са-

радњу у мировним операцијама у којима учествују наши мировњаци – наглашава пуковник Пешић.

Један од разлога тако доброг курса јесте и начин на који је функција цивилно-војне сарадње организована у Војсци Србије. Наиме, она је устројена на свим нивоима командовања, а на стратегијском нивоу, односно на нивоу Генералштаба Војске Србије, формирано је Одељење за цивилно-војну сарадњу (Ј-9) које је носилац те функције у целом систему одбране, јер у Министарству одбране, тренутно, не постоји организациона јединица која се бави тим пословима.

Према речима пуковника Пешића, Одељење планира, предлаже, припрема, координира и реализује активности цивилно-војне сарадње, те организационо и доктринарно-нормативно уређује и развија функцију цивилно-војне сарадње у Војсци.

– На оперативном нивоу, односно на нивоу команди оперативних састава, формацијом је одређена група за цивилно-војну сарадњу, која је носилац те функције у својим саставима, а која планира и усмерава рад органа за цивилно-војну сарадњу у потчињеним јединицама. И на тактичком нивоу, односно на нивоу команди бригада и јединица њима равних, формиране су групе или референти за цивилно-војну сарадњу, у зависности од јединице, који непосредно спроводе послове на терену – објашњава пуковник Пешић, додајући да у изузетним ситуацијама, уколико батаљони самостално извршавају задатке у зони одговорности, и на нивоу батаљона може бити одређен одговарајући орган за цивилно-војну сарадњу.

Савремени модел

Ако се осврнемо на годину за нама, оно што је издваја од претходних јесу значајни резултати нарочито када је реч о развоју функције цивилно-вој-

не сарадње. Израђена је и усвојена „Доктрина цивилно-војне сарадње“.

– Страни војни представници исказали су интересовање за наш концепт цивилно-војне сарадње. До краја године планирамо да нормативно уредимо комплетну област изразом и „Правила за цивилно-војну сарадњу“. На националном плану, официри за цивилно-војну сарадњу у јединицама Војске Србије солидно су подржали цивилне органе власти и становништво у различитим приликама, од ванредних ситуација изазваних земљотресом, поплавама и сушом, до ангажовања у разним акцијама помо-

Изградња пута до села Рашевац у општини Куршумлија

ћи становништву – наводи пуковник Пешић, посебно издвајајући акцију „Лекар на селу“, чији је циљ помоћ становништву у оним подручјима земље где је отежан долазак до здравствених установа. Акција је наишла на велико одобравање и припадницима Војске Србије упућене су све похвале у збрињавању болесних.

– Наставићемо поменути акцију и у наредном периоду, с тим што ћемо је проширити и обухватити више области из живота и рада становништва. Када је реч о међународном плану, ту смо, такође, постигли значајне резултате. Захваљујући професионалном односу носилаца функције цивилно-војне сарадње, регионални семинар о томе биће организован и наредне две године. Ове године, поред земаља Западног Балкана, учествовали су и представници три земље из ширег региона, а за наредну годину најављено је још учесника – објашњава пуковник Пешић и нагла-

шава да су учесници семинара високо оценили организацију тог скупа.

Круна успешне активност на међународном плану јесте успешно ангажовање наших официра за цивилно-војну сарадњу у другој ротацији у мисији UNIFIL у Либану у саставу шпанског контингента.

Говорећи о приоритетним задацима у области цивилно-војне сарадње у Војсци Србије, имајући у виду праксу других, пуковник Пешић посебно истиче потпуну имплементацију доктринарног концепта и регулациону функцију цивилно војне сарадње.

– Досадашњи рад наших органа сводио се на усмерања привремених упутстава за рад. Правилима за цивилно-војну сарадњу обезбедићемо потребан алат за рад наших органа и уједно ћемо моћи да радимо и на унапређењу те функције. Поред тога, одговарајућим планирањем средстава за рад, које је први пут учињено ове године, предвидели смо реализацију свеобухватних пројеката цивилно-војне сарадње и проширење досадашњих акција. И у оквиру мировних операција планирамо одговарајуће пројекте, што ће за нас бити новост, али и добра пракса. Циљ пројеката цивилно-војне сарадње у мировним операцијама јесте да назначимо учешће Србије у систему колективне безбедности, али и да повећамо безбедност припадника наших јединица у зонама у којима се планира њихово ангажовање – истиче пуковник Пешић.

Планирано је и да први дани наредне године обележе сусрети с представницима Управе за ванредне ситуације, који су им, према речима пуковника Пешића, најконкретнији и најбитнији сарадници у реализацији мисије подршке цивилним органима власти у ванредним ситуацијама.

– Акционим планом за наредну годину планирали смо информисање различитих државних институција и обуку кандидата за специјалисте цивилно-војне сарадње – закључује начелник Одељења за цивилно-војну сарадњу Генералштаба Војске Србије пуковник Звонимир Пешић. ■

Биљана МИЉИЋ